

Initiatiefwet Toetsing Levens einde, suggesties van de D66 THEMA-AFDELING SENIOREN EN SAMENLEVING

vrijdag 16 maart 2018 13:54

Onderwer	Initiatiefwet Toetsing Levens einde, suggesties van de D66 THEMA-AFDELING SENIOREN EN SAMENLEVING
Van	Abel Nijdam
Aan	p.dijkstra@tweedekamer.nl; s.meijer@tweedekamer.nl
Cc	secretaris@d66seniorenvereniging.nl; erichdeleeuw@gmail.com; a.mouwen@hetnet.nl
Verzonden	vrijdag 16 maart 2018 13:45

Geachte mevrouw Dijkstra,

Ruim een jaar geleden heeft u een kleine delegatie van onze Thema-Afdeling Senioren en Samenleving ontvangen. Wij hebben toen gesproken over uw Initiatiefwet Toetsing Levens einde en afgesproken eventuele suggesties direct aan u voor te leggen.

Namens de Thema-Afdeling Senioren & Samenleving verzoek ik u daarom de navolgende suggesties in uw overwegingen t.a.v. de verdere behandeling van de initiatiefwet mee te nemen.

Het betreft vooral de volgende tekst: (blz. 23 MVT): "De levens eindebegeleider spreekt een datum en tijd af met de oudere die om de hulp heeft verzocht. Op het afgesproken tijdstip overhandigt de levens eindebegeleider deze middelen aan de oudere. Hij ziet erop toe - en blijft er dus zelf bij - dat de oudere de middelen zelf en op de juiste wijze inneemt. Mocht de oudere toch van het gebruik van de middelen afzien, waartoe hij uiteraard te allen tijde het volste recht behoudt"

- I. Ons voorstel is om de tekst zodanig aan te passen dat duidelijker wordt **dat de verzoeker het uiteindelijke tijdstip bepaalt**. Dat 'uiteindelijke tijdstip' kan ook in de toekomst liggen, dat wil zeggen enkele weken of zelfs maanden nadat de levens eindebegeleider zijn medewerking heeft toegezegd. De levens eindebegeleider moet vervolgens binnen uiterlijk 1 dag het levens einde kunnen begeleiden. Wij denken dat deze verduidelijking de kwaliteit van de 'autonomie van de verzoeker' ten goede komt.
- II. In zowel de ontwerpwet als de MVT komt veelvuldig het woord 'oudere' voor. Wij kennen uw argumenten om een 'arbitraire' leeftijdsgrens van 75 jaar te hanteren. Zoals u weet vinden wij dat dit wetsontwerp zich **niet alleen op ouderen** dient te richten. Zonder nu in de discussie over de leeftijdsgrens te treden denken wij dat het goed is om in het wetsontwerp en/of de MVT het woord 'oudere' te vermijden en waar mogelijk over 'verzoeker' te spreken. Ook al omdat de arbitraire leeftijdsgrens dan een kleinere rol gaat spelen in de tekst en later zo nodig makkelijk kan worden aangepast.
- III. De ontwerp tekst gaat er van uit dat de levens einde begeleider op het levens einde **toeziet**. Het is onze overtuiging dat het mogelijk moet zijn om het middel **achter te laten** bij de verzoeker. Een eenvoudig kluisje met code kan voldoende veiligheid bieden voor het bewaren van het middel. Het feit dat de levens eindebegeleider **er op toeziet** dat de oudere de middelen *zelf en op de juiste wijze* inneemt komt ons als betuttelend over en ook als een aantasting van de persoonlijke privacy en een miskennis van de rechten van een volwassen en weldenkend individu. Het ontnemt de verzoeker het recht op een **waardig levens einde naar zijn keuze**. Wij gaan er van uit dat er tussen verzoeker en levens eindebegeleider zoveel vertrouwen kan worden opgebouwd dat het 'achterlaten' van de middelen meestal mogelijk is. Uiteraard moet het middel dan eenvoudig kunnen worden toegediend of ingenomen.

IV. Bij de zojuist aangenomen Donorwet (waarvoor nogmaals onze felicitaties) kwamen de 'naasten' groot in het nieuws. Hoewel wij de naasten zeker geen (mede) beslissingsrecht willen geven, vinden wij wel dat de levenseindebegeleider de naasten bij het begeleidingsproces moet betrekken, tenzij de verzoeker dat niet wil. Wellicht is het goed dit aspect in de ontwerptekst nog eens goed worden gezien, ook omdat de Initiatiefwet in zijn huidige vorm erg gericht is op de juridische bescherming van de levenseindebegeleider. Wat meer nadruk op de verzoeker en zijn naasten kan helpen om die indruk weg te nemen.

Graag vernemen wij uw reactie. Een mondeling overleg is daarvoor wellicht het meest geschikt.

Wij wensen u veel courage bij het indienen van de initiatiefwet. Wij beseffen dat niet al onze suggesties in de Initiatiefwet (kunnen) worden opgenomen, maar hechten er aan onze mening kenbaar te maken. Het onderwerp is voor ons belangrijk.

In september 2017 schreef Trouw een artikel over de discussies in onze Thema-Afdeling over Voltooid Leven. Wat ons betreft was een belangrijke zin: "Pas als je regelt dat ouderen legaal over hun sterfbed kunnen beschikken, weet je zeker dat er rust is om goed afscheid te nemen".

Met vriendelijke groet, mede namens Erich de Leeuw en Anton Mouwen – onze werkgroep coördinatoren,

Abel Nijdam

Voorzitter D66 [Thema-Afdeling Senioren & Samenleving](#)

voorzitter@d66senioren Samenleving.nl

0622419411 / [@MNA47](#)

